

képező okiratoknak; a telekkönyvi irattárnak megtekintését. Az újabb gyakorlat már oda fejlődik; hogy megkívánja minden külön gyanús körülmény nélkül is az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi szemlén kívül is a bejegyzések alapjául szolgáló teljes telekkönyvi irattári anyag ismeretét. Kimondja a Kúria, hogy nem lehet védekezni a telekkönyvi adatok és a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok nem ismerésével, mert az irattár megtekintésének kötelezettsége a Telekkönyvi rendtartás 62. §-ának utolsó bekezdéséből folyik. (J. H. V. 1305., VII. 617.)

A hivatkozott bekezdés csak azt mondja, hogy „a bejegyzett jog közelebbi meghatározásai, melyek magából a telekkönyvből ki nem vehetők, azon okirat tartalma szerint ítélendők meg, melynek folytán a bejegyzés megengedtetett”. Ez a szakasz nyilván csak akkor utal az okirat, az irattári anyag megtekintésére; ha a jog magából a telekkönyvi bejegyzésből ki nem tűnik, de nem vonatkozik arra az esetre, mikor a telekkönyvi bejegyzés tartalma világos, nem hézagos, tehát igazolja a Kúria régebbi gyakorlatát, mely az irattár megtekintését csak a bejegyzés aggályossága, gyanus volta esetében kívánja meg. Természetesen meg kell tekinteni az irattárat, ha elintézetlen széljegyzet van, vagy ha a törvény, így a jelzálogtörvény alapján maga a bejegyzés utal kiegészítésül a bejegyzés alapjául szolgáló okiraatra.

Túlzott különösen az az újabb határozat, melyben a Kúria rosszhiszeműséget állapít meg azért, mert ugyan a jog a telekkönyvben törölve volt, de az alapul fekvő okirattól a törlés jogosulatlansága kitűnt volna, tehát megköveteli az összes törölt és törlő tételek irattári megvizsgálását, még a telekkönyvi hatóság végzésével szemben a törlő végzés helyességének jogi felülbíráását is.

Telekkönyvi rendszerünk ezen kétoldalú áttörés folytán, mely egyrészt a tényleges viszonyok alapos megvizsgálását követeli, másrészt a telekkönyvi szemlét a teljes irattári anyag átekintésére és jogi minősítésére kiterjeszti, hovatovább nem az ingatlan forgalom megkönnyítésére és a jogszerző biztonságának fokozására, hanem az ingatlanra vonatkozó jogok forgalmának akadályául fog szolgálni.

Ílj. Dr. Szigeti László.

Ipari termelői munka — ipari tisztviselői munka. Postógyárban alkalmazott festőmester szolgálati pert indított: a per előterében a priori az a kérdés volt eldöntendő, vajjon a felperes az ipari tisztviselő kategóriájába tartozik-e vagy sem? Mert ha kívül esik e kategórián, akkor mindabból a jogból és kedvezményből, amit az 1910—1920. számú rendelet az összes kereskedelmi se-

gédeknek és tisztviselőknek juttatott, de az ipari alkalmazottak közül csak a tisztviselőknek: a felperes kizártnak tekintendő.

A kir. Kúria II. 985. ex 1932. sz. ítéletével a felperes hátrányára döntötte el ezt a szinte státuszperbe illő jogi minősítés kérdését és pedig annak a jogszabálynak kiemelésével, hogy ipari tisztviselő az az alkalmazott, aki ipari üzemben túlnyomó részben műszaki természetű szellemi tevékenységet vagy túlnyomó részben kereskedelmi tevékenységet fejt ki, már pedig felperes a festőműhelyben foglalatoskodott s főképp ipari munkával egybekötött *termelő, ipari cikket előállító tevékenységet fejtett ki*, ennél fogva az 1910/1920. sz. rendelet rendelkezései reá ki nem hatnak.

Nem férhet kétség ahhoz, hogy a kir. Kúria a fennálló jogszabályoknak megfelelően hozta meg a döntését, élesen különböztetve ipari vállalatnál kifejtett tevékenységek között: egyfelől ipari tisztviselő, másfelől ipari termelő munkát végző egyéb alkalmazott egymással szembeállításával.

Am önkéntelenül tódul elénk az a kérdés: mily jogpolitikai avagy közgazdasági megfontolás indokolja e súlyos kihatású megkülönböztést?

Miért állít fel a rendelet az ipari tisztviselők javára a felmondási jog szempontjából igen lényeges korlátokat, amennyiben 6 hét illetve 3 hónap, esetleg 6 hónap a minimális felmondási idejük, míg a nemtisztviselő ipari alkalmazottra vonatkozólag az ipartörvény 92. §-a elvileg a felek megegyezését fogadja el a felmondás tekintetében irányadónak, ami esetleg azt jelenti, hogy három napi vagy annál rövidebb felmondással is elbocsájtható; ily megegyezés hiányában pedig mindössze 15 napi felmondással „a munkaadó és segéd közti viszony” mindenkor felbontható;

miért rekeszti ki a tételes jog az ipari termelő munkást a végkielégítés kedvezményéből, tekintet nélkül arra, hogy esetleg egész életét szentelte valamely ipari vállalatnak s megrokkanásig végezte munkáját;

miért sorolja a rendelet az ipari tisztviselőknek szolgálati követeléseit a munkaadó csődje esetén a tömegtartozások közé, míg az ipari termelő alkalmazottak ilyfajta követelései a csőd-törvény kevésbé kedvező határozmányai szerint csupán I. osztályú csődhitelezői követeléseknek tekintendők, melyeket tehát a tisztviselő kartársak ugyanoly jogi természetű követelései fel-tétlenül megelőznek?

E kérdésre nehezen tudunk választ találni. Alighanem társadalmi előítéletre, a kézi munkának hagyományos háttérbeszorítására kell utalnunk. Hazánkban alighanem mindenkor többre becsülték a „nadrágos ember” munkáját, mint a munkazubbonyban tevékenykedő „iparos segédét”, holott alig fér kétség hozzá, hogy a tisztviselő képesítése igen gyakran minimális iskolai végzettség és valamelyes kereskedelmi kurzus látogatása, míg az ipari termelő alkalmazott lényegesen nehezebb ipari kiképzésen és sokszor nagy figyelmet és elővigyázatosságot követelő gazdasági gyakorlati üzemi munkán ment keresztül és amíg évtizedes praktikumban edződik ki, gyakran egy-egy nagyobb gyár vagy

vállalat egész ipari üzemét vezető „mesterré” vagy „előmunkássá” válik: a rendelet és az ezen alapuló joggyakorlat azonban mindezt figyelmen kívül hagyja.

Hogy a bírói judikatura néha mily komikusan kicsinyes ismervekből kénytelen megállapítani azokat a tényeket, amelyek a rendelet alkalmazhatósága szempontjából lényegesek, az köztudomású. Szabadjon példának okáért azt az esetet idéznem, amidőn egy szabócég próbakisasszonya pereskedik: a bíróság azt kutatja, hogy az illető kisasszony a vevők előtt csak billegette-e magát a bemutatott toilettekben vagy itt-ott talán maga is eladott; ha egy nagy cégről van szó, ott a próbakisasszonynak nem kell a vevővel alkudnia is, ilyformán ő csak ipari alkalmazott, ha azonban egy kisebb cégről van szó, melynél a kisasszonynak itt-ott le is kell ereszkednie a vevőhöz és „kereskedelmi tevékenységet” is ki kell fejtenie: akkor már vita férhet ahhoz, hogy nem kereskedősegédről van-e szó, akit már széleskörű felmondási és végkielégítési jogok illetnek meg. Avagy: mészárosüzletben miért tekintendő az alkalmazott csak ipari segédnek, ha ő hust vág, csontot darabol, szalonnát füstöl, stb., míg ha hozzá sem nyúl a tőkéhez és a késhez, ellenben papirosba csomagolja a párisit és az előre kikészített porció husokat a vevőnek kiszolgáltatója: akkor ő már kereskedősegéd, aki magasabb kategóriába tartozik.

Az élet minduntalan megcáfolja ennek a megkülönböztetésnek racionális voltát és jogpolitikai indokoltságát.

A gyakorlati jogásznak nemcsak sok oktalan boszuságot okoz de lege lata fennálló megkülönböztetése ipari és kereskedősegédnek, úgyszintén ipari tisztviselőnek és termelő alkalmazottnak: hanem sokszor lelkiismereti töprengést is vált ki benne, az ügy első bírójában ez a semmivel meg nem indokolható szociális és jogi szétválasztás. Nézetünk szerint az általános alkalmazotti kódex van hivatva mihamarább ezen a súlyos igaztalanságon segíteni és a jog nivelláló hivatását e téren is betölteni.

F. P.

Közszerzemény és igényper. A P. V. 2713/1933. számú kúriai ítélettel eldöntött esetben (Jogi Hírlap 1934., 24.) a végrehajtást szenvedő felesége azon az alapon nyújtott be igénykeresetet, hogy ő a lefoglalt ingókat a férj ellen korábban foganatosított közigazgatási árverésen saját külön vagyonából a maga részére megvette. A kir. Kúria a keresetnek helyt adott. A döntés maga helyes, de megemlítésre érdemes az indokolás két megállapítása. Az egyik az, hogy a házasság tartama alatt vétel útján szerzett vagyon közszerzemény lévén abban az esetben is, ha a szerzés alapjául a nő külön vagyona szolgált, „a felperes a keresetben megjelölt ingókra a házasság tartama alatt érvényesíthető tulajdonjogot nem szerzett”. A premissza helyes, a konklúzió azonban rendkívül aggályos. Mindenekelőtt azt lehet következtetni belőle, hogy ha van a házasság tartama alatt nem érvényesíthető tulajdon, úgy ugyanennek a tulajdonnak érvényesíthetőnek kell lennie a házasság megszűnte után, holott a Kúriának nyilván nem volt szándékában oly tulajdonjogot